

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Martini Chemnitii, Doctoris Theologi celeberrimi, Harmonia Quatuor Evangelistarum

Quam ab Eodem feliciter inchoatam ... D. Polycarpus Lyserus, et D.
Johannes Gerhardus, ... Is quidem continuavit, Hic perfecit ; Opus
Eruditionis Stupendæ, Orthodoxorum consensu approbatum, idemque tot
Eruditorum desideriiis adhuc expetitur

**Chemnitz, Martin
Leyser, Polycarp
Gerhard, Johann**

Hamburgi, MDCCIII

VD18 90617681

Caput XLIV. Continens Historiam, De Vocatione Matthæi, Matth. 9. Marc.
2. Luc. 5.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18203

CAPUT XLIV. CONTINENS HISTORIAM, DE VOCATIONE MATTHÆI, MATTH. 9. MARC. 2. LUC. 5.

RATIO ORDINIS.

IN proximo capite historiam paralytici ex notatione Marci & ex consensu Luca posuimus. Consentiant autem Evangelistæ post illam historiam subsecutam vocationem Matthæi. Matthæus enim post paralyticum in domo sanatum subicit: (Et illinc transiens vidit Mattheum.) Lucas

verò post gesta in paralytici historia subdit: (Et post hæc exiit, &c.) Atque in hoc ordine Marcus etiam consentit. Series igitur consecutionum historiarum hoc loco certa & manifesta est: ut post sanationem hujus paralytici, proximo loco historia vocationis Matthæi in Harmonia collocetur.

HISTORIA VOCATIONIS.

MATTH. 9.

9. Καὶ παραγών ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

9. Et præteriens Jesus illinc, vidit hominem desidentem ad telonium, Mattheum nomine, dixitque ei: Sequere me. Atque is surgens, secutus est eum.

MARC. 2.

13. Καὶ ἐξῆλθε πάλιν πέρα τῆν θάλασσαν. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸς.

13. Et egressus est rursus ad mare, omnisque turba veniebat ad eum, ac docebat eos.

14. Καὶ παραγών ὁ Ἰησοῦς εἶδε Λεβὶν τὸν τῷ Ἀλφαῖ καθεμένον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

14. Et cum præteriret Jesus, vidit Levi, Alphai filium sedentem ad telonium, & ait illi: Sequere me. Et que surgens, secutus est eum.

LUC. 5.

27. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ εἰσετάσσειτο τελωνῆν ὀνόματι Λεβὶν, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, καὶ ἔπεν αὐτῷ Ἀκολούθει μοι.

27. Et post hæc exiit, ac vidit publicanum nomine Levi, sedentem ad telonium, & ait illi: Sequere me.

28. Καὶ καταλιπὼν ὅσπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

28. Atque relictis omnibus surgens secutus est eum.

HARMONIA HISTORIÆ DE VOCATIONE MATTHÆI, EX DESCRIPTIONIBUS, MATTH. 9. MARC. 2. ET LUC. 5. IN UNUM CORPUS COAGMENTATA.

Καὶ μετὰ ταῦτα παραγών ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, ἠ ἐξῆλθε πάλιν πέρα τῆ θάλασσαν. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸς, καὶ παραγών ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον ὀνόματι Λεβὶν τὸν ἑ Ἀλφαῖ, ἠ καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, ἠ Ματθαῖον λεγόμενον. ἠ Καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. ἠ Καὶ καταλιπὼν ὅσπαντα, ἠ ἀναστὰς, ἠ ἠκολούθησεν αὐτῷ.

Et post hæc a transiens Jesus illinc, h egressus est b rursus ad mare, omnisque turba veniebat ad eum, ac docebat eos, & præteriens Jesus l vidit a hominem c publicanum nomine Levin b Alphai filium, l sedentem ad telonium, a qui dicitur Mattheus. l Et ait illi: Sequere me. c Et relictis omnibus l surgens, secutus est eum.

Periocha hujus Historiæ.

Lucas dicit Jesum posthæc (quæ scilicet circa curationem paralytici gesta fuerunt) exiisse: Matthæus dicit transiisse. (παραγών enim Syrus reddidit τὸν Ἰησοῦν, scilicet ex domo, & ex Capernaum, ubi paralyticus sanatus fuerat. Marcus verò addit, ipsum ad mare rursus egressum: & omnem turbam, cum ipsum civitate exiisse cognovissent, venisse ad ipsum circa mare. Quare autem in Marco vocetur πᾶς ὄχλος omnis turba, inde intelligi potest: in domo sanationi paralytici interfuerant multi, sicut Marcus dixit: sed præter hos in plateis multi viderant paralyticum sanatum grabatuum suum gestantem: & insuper multo plures fama illa excitati fuerunt. Illa tota turba non quidem comitata fuit Jesum exeuntem (talem enim turbarum comitatum ne seditionis speciem haberet, plerumque fugit) sed, sicut Marcus

inquit, veniebat ad eum, cum jam exiisset ad mare. Ergo postquam cognoverunt ipsum & civitate & domo egressum, secuti sunt, donec ad eum venirent. Cumque major pars ex curiositate, ad videnda miracula concurreret: Jesus non curiositati ipsorum indulgebat, sed ea occasione docebat eos, inquit Marcus. Capita verò doctrinæ Marcus hoc loco non repetit: quia antea illa consignaverat. Sed quia tota multitudo, sicut Marcus inquit, congregata erat, non brevem fuisse concionem verisimile est. Ordo igitur hujus historiæ non ita se habet, sicut quidam existimant, quasi Jesus, domo sua egressus, telonii domum alicubi in civitate existentem præterierit, ac in civitate Mattheum vocarit: Sed sicut Marcus inquit: ex civitate exiit ad mare: atque ibi turbas ad se congregatas docuit. Post concionem verò

ad ripam latius progressus, præterit domum telonii, ubi Matthæus sedebat. Cumque turbæ expectarent externum aliquod stupendum miraculum: Jesus vim & efficaciam verbi sui in vocatione Matthæi ita ostendit, ut dives publicanus, relictis omnibus, statim Christum pauperem sectaretur. Antea enim virtutem & efficaciam verbi sui operationem ostendit: 1. in sanandis morbis. 2. in remittendis peccatis coram Deo. 3. jam in Matthæo ostendit turbis ejus verbi, quod in cōcione audierant, vim & efficaciam in vocandis illuminandis, trahendis, convertendis & in melius commuandis hominum cordibus & voluntatibus.

Sed vocabula & circumstantias hujus historiae diligentius aliquantò expendemus. Lucas vocat *τελώνην*: sicut ipse etiam Matthæus cap. 10. vers. 3. hanc appellationem sibi tribuit. Et quia bona populi Romani vocabantur publica: inde in jure publicani vocantur omnes, qui a fisco aliquid conducunt: præcipuè verò eum, qui publica populi Romani vectigalia conducta habet publicanum appellant. Et ita eruditi censent, *τελώνην* dictum, *ὡπὸ τῆς ἐπιβολῆς ἀνεπίδοται*, ab emptione, seu potius redemptione vectigalium.

Certa enim summa pecuniæ publicum aliquod vectigal redimebant, & quod ultra illam summam fraudibus, exactioibus & rapinis corradere poterant, id in lucrum ipsis cedebat. Et præterea, quia in promptu habebant pecuniam, usuras publicè exercebant. Suidas simpliciter interpretatur *ἐπισην*, hoc est, exactorem tributorum, vectigalium, qui omnia scrutatur & inquirat, ut rigidissimè vectigal colligatur. Verbum *τελώνηδαι* usurpatur, 1. Mac. 13. v. 39. quando victi hostibus superioribus tributarii facti, imposta tributa pendunt & solvunt. Erat autem genus illud vitæ etiam apud Athenienses, propter exactio-nem iniquitatem, & propter usuras, infame. Apud Judeos verò habebatur quasi scelus & impium, propter hanc etiam causam, quòd putabant electo populo Dei, qui jam tributarius & vectigalis factus fuerat Romanis & Herodi, jugum externæ dominationis non posse sine insigni impietate imponi: & quia vectigalia seu tributa sunt quasi recognitio & professio domini, ideo publicanos, tanquam ministros externæ dominationis, abominabantur, maximè quando ex Judæis aliquis publicanatus gerebat. Is enim putabatur esse apostata, & abnegatur totius religionis Judaicæ. Sed Baptista de hac quæstione interrogatus, ipsum vitæ genus per se non damnavit, si exactio-nis non extendatur ultra id, quod legibus constitutum est, Lucæ 3. vers. 12. Pertinet igitur ad declarationem historiae hujus & aliarum, considerare, quare Christus ipse publicanos numeret inter notorios peccatores. Colligitur autem ex historia Evangelica, fuisse publicanos fraudibus, rapinis & injustis exactioibus ditatos. Zachæus enim restitutione quadrupli fatur furtum & rapinam: & artificium quæstus publicanorum vocat Sycophantiam. Baptista etiam contra commune publicanorum vitium opponit hanc regulam. Non exigatis plus, quàm legibus constitutum est. Et hæc vitia publicanorum tam fuerunt vulgaria & notoria, quòd à sanioribus et-

iam Ethnicis notata & damnata fuerint. Apud Athenienses enim & genus vitæ publicanorum, & ipsum nomen infame & invisum fuisse, Suidas ex Aristophane ostendit. Ulpianus etiam inquit: Quanta audacia, quantaque temeritatis sint publicanorum factiones, nemo est qui nesciat. Suidas hæc variis modis describit, *τελώνης περὶ ἀρρήσι-ασμένη βιά ἀνεπιτημητὸν ἀρπαγή ἀνάγκη* *πρὸς εὐνεξία, πραγμᾶσειά λόγον μὴ ἔχουσα*, hoc est, Publicanatus est vis liberrima, rapina extra reprehensionem, quæstus impudentissimus, negotiatio non habens rationem. Et Chrysostomus inquit: Telonium putatur rapina permessa.

Hæc consideratio vocabuli ideò hoc loco utilis est. Est enim illustre exemplum Dei, vocantis etiam publicos & enormes peccatores ad pœnitentiam, & ad communionem regni cœlorum: ut discamus, vocationem ad salutem pendere, non ex dignitate meriti seu operibus Justitiæ, sed ex gratuita Dei bonitate & misericordia in Christo. Hanc enim explicationem Christus ipse postea in domo Matthæi tradit: Non egent qui sani sunt medico, sed qui malè habent. Item: non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam. Et eò illustrius est hoc exemplum, quòd Matthæus vocatur non simpliciter ad pœnitentiam, fidem & salutem, sicut Zachæus & alter publicanus, Luc. 18. v. 14. & qualis est generalis omnium credentium vocatio: sed ex telonio vocatur ad munus Apostolicum: & quidem ut sit inter præcipuos Apostolos. Soli enim Matthæus & Johannes simul & Apostoli & Evangelistæ fuerunt: ut scilicet ipsa Matthæi persona, publicè præ se ferret & ostentaret illam gratiam Dei, quam verbo Evangelii prædicaturi erant, sicut Paulus de sua vocatione disputat, 1. Tim. 1. vers. 13. Reliquos autem Petrum, Andream, Jacobum, Johannem à retibus & piscatione vocavit, ut ostenderet se ea, quæ coram mundo vilia, despecta, ignobilia & abiecta sunt, non averfari in suo regno, 1. Cor. 1. vers. 27. Sed piscatio, licet genus vitæ vile, contemptum & abiectum sit: honestum tamen & innoxium est. Matthæum igitur ex Telonio, hoc est, ex ipsa officina fraudum & rapinarum vocavit, ut peccatoribus ostenderet certam spem gratiæ & veniæ, si convertantur. Imo Christus ipse inquit: Se voluisse hoc exemplo ostendere, quòd venerit ministerio suo vocare ad pœnitentiam & ad regnum suum non justos, sed peccatores. Nomen ejus Marcus dicit fuisse *Λεβί*, Lucas accusativum ponit *Λεβί*. Quidam inde faciunt conjecturam, quòd fuerit ex tribu Levi. Et hæc conjectura concinnè potest accommodari ad doctrinam: Matthæum scilicet non simpliciter peccasse suo publicanatu, sicut Zachæus & reliqui, sed peccatum ipsius etiam hac circumstantia gravius redditum fuisse, quòd fuerit ex tribu Levi, quæ ab ipso Deo separata fuit: ut doctrinæ & cultui templi inserviret. Matthæum verò Levitam, spreto & abiecta illa Levitarum vocatione, publicanorum officinis operam suam prostituisse. Et Jesum, cum videret illum ibi sedentem, misertum, vocasse eum. Posset & illud Malach. 3. vers. 3. huc accommodari, quòd scilicet Jesus, cum ex Sacerdotibus & Levitis paucos credentes haberet, in vocatione hujus Levi voluerit toti tribui, quæ templum

plum fecerat domum emptorii ostendere, quomodo purgaturus sit filios Levi, ut sint Domino offerentes sacrificia in iustitia. Sed tamen coniectura illa ex nomine Levi, quod idem ex tribu Levi fuerit, non est satis firma. Nam Luc. 3. vers. 24. & 29. in tribu Juda duo recensentur, qui nomen Levi habuerunt. Et qui ex tribu Levi fuerunt, non Levi sed Levitæ, Luc. 10. v. 32. Joh. 1. v. 19. dicebantur. Hoc verò certum est, cum Levi Judæum nomen sit, quod Matthæus non Romanus sed Judæus fuerit.

Patrem ipsius Marcus vocat Alphæum: sed qualis aut ex qua tribu fuerit non explicat. Hoc certum est, alium esse Alphæum, qui fuit Pater Jacobi, fratris Domini, Marc. 3. v. 18. Luc. 6. v. 15. Ipse verò Levi vocat se Matthæum, quod nomen origine quidem Hebraicum est, sed terminatione inflexum est ad formam græcorum nominum. Alias enim est, vel Matthai, vel Matthan, vel Matthat, vel Matthias. Et verisimile est, cum publicanus factus esset, nomen ejus ab exteris ita inflexum fuisse, ut qui aliàs inter suos Levi erat, inter publicanos vocaretur Matthæus. Et non mala est sententia Hieronymi: cum reliqui Evangelistæ in hac historia Matthæum appellent Levi, quod ipse Levi notet se usitato suo inter publicanos nomine Matthæi, quod quasi insigne fuit publicanatus sui, ut quasi gratitudinis ergo, & ad perpetuam Ecclesiæ memoriam, testimonium illud gratiæ Dei, omnibus peccatoribus in sua persona exhibitæ, commendaret: qualis scilicet antea fuerit, & unde vocatus fuerit. Ideo etiam in historia electionis Apostolorum, cum reliqui simpliciter ponant nomen Matthæi, ipse cap. 10. vers. 3. addit cognomen publicani. Sed verisimilior videtur altera sententia, quod antea dictus fuerit Levi: Post vocationem vero novum hoc nomen seu cognomen Matthæi ipsi impositum fuerit, sicut & multis aliis Apostolis. Nam postea in Catalogo Apostolorum Evangelistæ ipsum non Levi, sed Matthæum, vocant. Matthæus autem hoc modo nominatus fuit, quod peculiare donum gratiæ Dei fuerit, ex publicano fieri Apostolum. Et cum significatione est convenientia. Levi significat additium. Matthæus datum, donatum.

Domum autem illam publicani, quæ exactio-nibus vectigalium destinata erat, fuisse extra civitatem Capernaum ad mare descriptio Marci manifestè indicat. Fuit enim circa Capernaum, propter loci opportunitatem, frequens negotiantium trajectus, & forsitan mercibus certa vectigalia imposita fuerunt: quæ ut diligentius exigi possent, domus extra civitatem in littore constructa fuit. Considerandum verò est, eademne an verò alia fuerit domus eorum qui didrachma colligebant Matth. 17. v. 24. Hoc certum est Matthæi domum in qua postea convivium instruxit, aliam & in ipsa civitate fuisse. (*Jesus ergo cum transiret* *αὐξή-γην* enim significat & transire & præterire) *vidit Matthæum sedentem ad telonium.*) Est autem *τελωνιον* seu *τελωνειον*, juxta Suidam, locus in quo publicanus sedens vectigalia colligit: ita ut intelligi possit, vel domus ipsa, sicut Syrus reddidit, vel mensa in qua rationes vectigalium subducuntur. Et quia Evangelistæ usurpant præpositionem *ἐν*, com-

modiùs de mensa intelligitur: quòd Jesus Matthæum tunc, cum non simpliciter in domo illa versaretur, sed cum rationes vectigalium tractaret, vocavit: sicut Paulum in ipso actu perfectionis vocavit.

Vocatio autem paucissimis verbis ita describitur: (*Ait ei Jesus, Sequere me. Atq; is surgens, reliquit omnibus, secutus est eum.*) Insignis clementia ac bonitas Christi in hac vocatione relucet: quòd non tantum piscatores, homines rudes & viles in discipulorum numerum advocaverit; sed quòd videns Matthæum sedentem ad telonium, ex officina rapinarum & perditionis, ipsum ex gratia vocat, non tantum ad vulgare suorum auditorium, sed ut Apostolum & Evangelistam inde faciat. Quia verò concisa brevitatis est in hac descriptione, inde prætextum arripuerunt Porphyrius & Julianus calumniandi, & hanc narrationem & totam Evangelicam historiam esse fictam: vel homines illos, de quibus talia narrentur, sine sensu communi, stolidos & insanos fuisse, quòd ad unicam vocem hominis ignoti, obiter prætereuntis, non piscatores tantum, homines pauperes & simplices, verum etiam Matthæus opulentus & prudens, qui propter ingenii solertiam idoneus judicatus fuerat, ut rationibus vectigalium, in præcipua Galiliæ civitate, præficeretur, statim, relicto omnibus, surgens, Jesum & pauperem & contemptum ita sectari cœpit, ut perpetuus discipulus, & individus ejus comes esset. Hieronymus his verbis respondet. Non secuti sunt in rationabiliter quemlibet hominem vocantem, cum tanta virtutes tantaque signa præcesserint, quæ Apostolos ante quam crederent vidisse vel saltem audivisse, non est dubium. Certè fulgor ipse & majestas occultæ divinitatis, quæ etiam in humana facie refulgebat, evidenter ad se trahere poterat in primo aspectu. Si enim in magnete lapide hæc esse vis dicitur, ut ferrum trahat: quanto magis Dominus omnium creaturatum ad se trahere poterat, quos volebat. Hæc Hieronymus. Sed de fulgore divinæ majestatis, quòd exterius in facie Christi reluxerit, non judico esse disputandum. Neque enim habemus certa & manifesta ejus rei in Scriptura testimonia: & videtur pugnare cum doctrina de exinanitione Christi de forma servi, de virgulto ex trunco arido & in terra sitiendi. Semel enim peculiari miraculo talem fulgorem divinæ majestatis in transfiguratione ostendit. Illud igitur certius est, & utilius potest tractari, ne de Enthusiastica, phanatica, arreptitia seu violenta vocatione & conversione somniemus: quòd Matthæo non profus fuerit ignota doctrina Christi, quæ tot stupendis miraculis confirmabatur. Si enim fama doctrinæ miraculorum Christi ex Syria & Decapoli multos evocavit, sicut postea dicemus: Matthæo certè non potuit ignota esse, cum quidem habitationem suam Jesus haberet Capernaum. Et consideretur quòd Matthæum qui ob publicanatum prophanus factus fuerat, non statim initio vocavit sicut Philippum & Nathanaëlem: nec tunc, cum Petrum & Joannem vocavit. Illi enim jam Baptistæ auditores fuerant. Sed profanum Matthæi animum prius doctrina & multis miraculis preparavit, atque ita vocationi suæ addidit, sicut Augustinus loquitur, in Matthæi corde

procu-

procuravit. Deinde etiam non est cogitandum, quod Jesus obiter præteriens duo illa verba tantum dixerit, (*Sequere me.*) Quia enim Matthæus intelligit se vocari ut sequatur, non sicut vulgares auditores communiter sequebantur sed sicut videbat alios discipulos, relictis omnibus ita sectari JESUM, ut quotidiana & familiari institutione formarentur ad tradendam & propagandam aliquando illam doctrinam. Jesus igitur sine dubio pluribus verbis illi explicavit doctrinam de hac vocatione. Hæc ideo diligenter consideranda sunt: ne ex hoc exemplo Enthusiasticam & arreptitiam vocationem expectemus. Illustre autem exemplum est divinæ efficaciam verbi Christi in hac vocatione, & qualis sequatur obedientia, quando Spiritus sanctus verbum Christi scribit in corda credentium. Erat enim Matthæus dives, sicut postea splendidum convivium in domo sua instruit: habebat officium, quod annuatim quantum uberrimum reddebat: apud eos, qui cum imperio præerant, in magno habebatur pretio, sicut Cicero pro lege Manilia inquit: Publicanos olim apud Romanos habitos fuisse homines honestissimos & ornatisimos. Et pro Plancio inquit: Flos Equitum Romanorum, ornamentum civitatis, firmamentum Reipubl. publicanorum nomine continetur, &c. Iam verò vocatur, ut relictis omnibus suis commoditatibus, Jesum pauperem, contemptum, & qui apud principes populi valde male audiebatur, sequatur, quod idem est, ac si jubeatur, relictis sponte opibus, dignitate,

gloria & autoritate, inopiam, miseriam, ignominiam & exitium sectari. Non igitur Matthæi levitas vel stoliditas fuit, sicut Porphyrius calumniatur; sed divina efficaciam verbi Christi, quæ (quod carni & sanguini non tantum difficile, sed omnino impossibile esset) operata est in Matthæo talem fidem; Hunc Jesum esse verum Messiam, quæque omnes difficultates, quas videbat & jam propositas esse, & mox secuturas, superavit: ut Apostoli in hoc illustri exemplo discerent, ea, quæ doctrina Evangelii proponit & exigit, esse quidem apud homines impossibilia, sed Deo possibilia, idque per efficaciam verbi, ne cogitent se frustra sine fructu prædicaturos ea, à quibus caro & sanguis abhorret. Et re vera miraculum hoc in vocatione Matthæi tantum majus est, quam sanatio paralytici, quantum anima præstat corpore, & quantum difficilior est animæ quam corporis curatio: cum quidem Christus etiam dicat facilius esse camelum foramen acus transire, quam divitem in regnum cælorum ingredi, Matthæi 19. vers. 24. Cumque homines ad externum miraculum paralytici obstupuisent, proponit jam ipsis in spiritali paralyti Matthæi miraculum multo majus, quod statim relictis omnibus sequitur Christum. Quomodo verò Matthæus omnia reliquerit: & tamen postea habeat domum, & unde magnum convivium instruat, diximus in vocatione Petri & aliorum: de historia verò convivii suo loco dicemus.

CAPUT XLV.

DE SECUNDO PASCHATE, HOC EST, QUOD INCIDIT IN SECUNDUM ANNUM MINISTERII CHRISTI, CONTINENS HISTORIAM DE PISCINA PROBATICA ET DE EGROTO IBI SANATO, JOHAN. 5.

RATIO ORDINIS.

Matthæus, Marcus & Lucas eodem modo & ordine post vocationem Matthæi historiam de convivio ipsius subjungunt: ut primo intuitu videatur hæc ἀκολουθία historiarum in Harmonia servanda, sed post convivium Matthæi, Marcus & Lucas sine certa notatione continuationis ordinis recensent historiam de consecratione piscinarum. Matthæus verò certa & necessaria notatione ordinis, post convivium suum ponit resurrectionem filie primatis, & sanationem Hæmorrhousæ. Inquit enim ταὶ τὰ αὐτῶν λαλῶντες αὐτοῖς: Loquente ipso, vel (cum hæc loqueretur cum ipsis, ecce venit primas, &c.) Sed illas duas historias Marcus & Lucas ponunt post reditum ex transfretatione Gadarena: Illam verò transfretationem Marcus disertè & notatione, exquisita dicit factam vespere ejus diei, quando per multas parabolas de semine Jesus locutus fuit, Marc. 4. v. 35. Nisi igitur cum Osiandro velimus ex iisdem historiis, & filia primatis & de Hæmorrhousa, item de transfretatione, apud Matthæum & reliquos Evangelistas, diversas facere,

non potest alia conciliatio inveniri, aut alia ratio ordinis constitui, quam quæ in tota antiquitate, inde à Tatiano Iustini discipulo usque ad Gerfonem, servata fuit, sicut supra de historia captivitatis Baptistæ eandem etiam rationem notavimus: quod scilicet Marcus & Lucas vocationem Matthæi suo loco & ordine describant. Ea verò occasione historica vocationis Matthæi per anticipationem attextant historiam de convivio ipsius, quæ tamen longè post, scilicet proximè ante resurrectionem filie primatis, & post reditum ex transfretatione accidit, sicut ostendimus. Matthæus verò, cum historiam convivii suo loco & ordine, scilicet post reditum ex transfretatione, & ante filiam primatis describat, quod ea occasione per recapitulationem præmittat historiam vocationis suæ, antea præteritam, & quæ vocationem suam proximè præcessit, sanationem Paralytici. Ex Matthæo igitur non potest colligi aut sumi, quæ historia post vocationem Matthæi in Harmonia collocanda sit. Ex his etiam, quæ dicta sunt, consequitur, post vocationem Matthæi, recto & vero